

AEQUITAS

4/2025

DALŠÍ TÉMATA V ČÍSLE:

**INVESTICE DO FOTOVOLTAICKÉ
ELEKTRÁRNY A RENOVACE
HISTORICKÝCH LAMP**

**NEJVYŠŠÍ SOUD NENAVŠTĚVUJÍ V RÁMCI
EXKURZÍ JEN ČEŠTÍ STUDENTI**

Z ROZHODOVACÍ ČINNOSTI

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

ROZHOVOR

MICHAL KRÁLÍK

„Randovu medaili vnímám jako nejvyšší odborné ocenění,
kterého se mi mohlo dostat.“

ČLÁNEK

**PETR ANGYALOSSY OBHÁJIL
MANDÁT MÍSTOPŘEDSEDY
SÍTĚ PŘEDSEDŮ
NEJVYŠŠÍCH SOUDŮ EU**

ČLÁNEK

**ODŠKODŇOVÁNÍ OBĚTÍ
DOPRAVNÍCH NEHOD
NA MEZIOBOROVÉM KONGRESU**

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Dovolte mi, abych Vás v závěru letošního roku přivítal u dalšího čísla čtvrtletníku AEQUITAS. Když se ohlídím za uplynulým rokem, uvědomuji si, jak snadno dokáže běžná práce soudu překrýt události, které si zaslouží zastavení a zamyšlení.

I letos jsem se společně s mnohými z Vás zúčastnil četných pracovních jednání u nás i v zahraničí a jsem rád, že nás také jak soudci, tak i zaměstnanci svými odbornými výstupy dobře reprezentovali na různých justičních fórech. Velmi mě těší, když dostávám v zahraničí pozitivní reflexe na práci českých soudů a také na ochotnou a vstřícnou spolupráci s našimi zahraničními partnery v Evropě i mimo ni.

Jednou z takových událostí bylo udělení stříbrné medaile Antonína rytíře Randy našemu kolegovi Michalu Králíkovi. Ocenění, které převzal 7. listopadu v pražském Karolinu, je uznáním jeho dlouholetého přínosu právní vědě i soudní praxi. Gratuluji mu a děkuji za práci, která je inspirací pro nás všechny.

Letos jsme se opět aktivně zapojili do Mezioborového kongresu v Mikulově. Tým Nejvyššího soudu představil veřejně dostupnou databázi DATANU.cz – nástroj, jenž přispívá ke sjednocování rozhodování v oblasti odškodňování újmy na zdraví. Jeho přijetí odbornou veřejností potvrzuje, že propojování justice a vědy přináší konkrétní výsledky.

Rok 2025 byl zároveň rokem, v němž jsme pokračovali v dlouhodobé snaze o snižování energetické náročnosti naší historické budovy.

Dokončení fotovoltaické elektrárny na její střeše je příkladem, že i památkově chráněné objekty mohou citlivě hledat moderní úsporná řešení. Podobně citlivý vztah k tradici se projevil i při renovaci původních funkcionalistických svítidel z roku 1932, které opět zdobí foyer naší budovy.

K tradicím, na které jsem obzvlášť hrdý, patří také otevřenost justice veřejnosti. Letos navštívilo Nejvyšší soud více než 1 400 návštěvníků, zejména studentů, kteří se při komentovaných exkurzích mohli seznámit s historií našeho soudu i s prací soudců. Z jejich dotazů, nadšení i upřímného zájmu mám radost – a беру ji jako závazek pokračovat v úsilí činit justici srozumitelnou a přístupnou.

Dovolte mi na závěr poděkovat všem, kteří se na chodu Nejvyššího soudu podílejí – soudcům a zaměstnancům za jejich pracovní nasazení, i Vám, našim čtenářům, protože nás váš zájem o dění u našeho soudu a v justici velmi těší. Svou pozorností pomáháte udržovat vysoký standard právní kultury.

Do nového roku 2026 Vám přeji pevné zdraví, mnoho osobních i profesních úspěchů a dostatek sil k překonávání všech výzev, které před nás život postaví.

Petr Angyalossy

ROZHOVOR

Mgr. Michal Králík, Ph.D.

Předseda senátu a člen evidenčního senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu

Předseda senátu a člen evidenčního senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu. Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně (titul Mgr.) a postgraduální studijní program na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (titul Ph.D.). Od roku 2000 působil jako předseda senátu u Okresního soudu ve Zlíně a od roku 2004 byl soudcem Krajského soudu v Brně. Soudcem Nejvyššího soudu je od roku 2009.

Vážený pane doktore, dovoluji mi nejprve upřímně pogratulovat k udělení medaile Antonína rytíře Randy, která je významným oceněním Vašich zásluh o rozvoj soukromého práva. Jak toto ocenění vnímáte Vy osobně?

Děkuji za gratulaci, Randovu medaili vnímám jako nejvyšší odborné ocenění, kterého se mi mohlo dostat. Udělení bronzové medaile před deseti lety bylo pro mě obrovským profesním úspěchem tím spíše, že jsem ji obdržel společně se svým tehdejší senátním kolegou a mým obrovským vzorem Jiřím Spáčillem, kterému byla udělena medaile stříbrná. Tím více to pak platí nyní při udělení medaile stříbrné. Subjektivně mám však stále pocit, že tato ocenění nejsou v právnickém prostředí dosud náležitě doceněna a zůstávají poněkud skryta v pozadí možná i proto, že bohužel mizí i povědomí o významu a vlivu takové osobnosti, jakou Antonín Randa ve své době nepochybně byl.

Randova medaile je oceněním za „zvláštní zásluhy o rozvoj soukromého práva, za podporu právního vzdělávání a za činnost v legislativě“.

Kterou z těchto tří oblastí považujete ve své dosavadní kariéře za osobně nejvíce naplňující?

Celý profesní život působím jako soudce, takže s jistou nadsázkou mohu říct, že ocenění je asi kombinací vlivu na rozvoj soukromého práva cestou rozhodovací činnosti a podpory právního vzdělávání formou publikačních a lektorských aktivit. Mimo rozhodovací činnosti je pro mě asi nejvýznamnější podíl na vzdělávání právnických profesí, který mě naplňuje subjektivně a umožňuje mi zachovat si „živý“ kontakt s praxí.

Sám Antonín Randa byl nejen klíčovou postavou právní praxe a spoluvůrcem Všeobecného občanského zákoníku, ale také význačným univerzitním profesorem. Vy sám velmi intenzivně propojujete soudcovskou praxi s přednáškovou a publikační činností. Jaké zásadní dovednosti nebo principy považujete za naprosto nezbytné předat budoucím právníkům?

Dovolte, abych tady vzpomněl jeden z případů ze začátků mého justičního působení, kdy jsem u soudu prvního stupně měl

Michal Králík obdržel Randovu medaili z rukou Pavla Rychetského.

specializaci na věci pracovněprávní. Z té doby si vybavuji případ, který jsem si označil jako „případ ukradeného řízku“. Šlo o spor o neplatnost rozvázání pracovního poměru výpovědí ze strany zaměstnavatele. Žaloba byla založena na tvrzení, že žalobkyně (zaměstnankyně - pečovatelka) si domů odnesla jeden malý kousek masa kvůli hladu a rozvázání pracovního poměru výpovědí považovala za takové porušení pracovní kázně za příliš přísnou sankci. Zpočátku to skutečně vypadalo tak, že jde o velmi přísný přístup zaměstnavatele, nicméně v průběhu řízení se ukázalo, že onen kousek masa byla jedna z obědových porcí, které dostávaly na přesný přiděl postižené děti ve stacionáři, které byly odkázány na celodenní péči jiných osob, takže chybějící maso znamenalo, že jedno z dětí obědovou porci neobdrželo. Nadto odcizený kousek masa žalobkyně použila nikoliv pro sebe, ale pro svého psa. Následně pak žaloba byla zamítnuta, přičemž sankce, kterou zaměstnavatel zvolil, byla shledána jako adekvátní dané situaci, kde děti byly celodenně odkázány právě na péči ošetřovatelek - pečovatelek.

Z toho potom vyplývá, že soudce musí být schopen skutečně nestranného a nezaujatého pohledu na věc, i když si na začátku řízení předběžný právní názor učiní a musí být schopen reagovat na vývoj sporu a připustit si, že i jeho původní úvaha může doznat změn. Budoucí právnické generaci se proto snažím především předat základní myšlenku, kterou je nutnost velmi

kritického permanentního přemýšlení o dané věci se schopností přijetí i odlišného názoru a nutností reagovat na okamžité a momentální změny. Z pozice budoucích soudců pak jde především o přístup vyjadřující, že soudce pečlivě a bedlivě naslouchá všemu, co v průběhu řízení zazní, je schopen odlišit podstatné od nepodstatného a promítnout do rozhodnutí. Plní roli nestranného arbitra, který vynáší rozhodnutí s odůvodněním, které dokáže stranám smysluplně a jasně vysvětlit i objasnit (především ústně) a za tímto rozhodnutím si stát a obhájit ho. Vzpomínám si, že v počátku mé soudcovské praxe jednou ze základních myšlenek, které mě učil tatínek, byla schopnost soudce soudit tak, aby i strana, která ve sporu nebyla úspěšná, odcházela z jednací sítě s pocitem, že prohrála, protože neměla pravdu, ale celé řízení probíhalo férově, a z jejího pohledu „spravedlivě“.

Jak vidíte roli moderních metod vzdělávání (např. e-learning, interaktivní semináře, simulační soudní jednání) v současném vzdělávání soudců a právních profesionálů? Plánujete v blízké době nějakou novinku či iniciativu ve Vaší lektorské aktivitě?

V tzv. postcovidové době se vzdělávání do značné míry proměnilo. Zatímco v dřívějším období se vzdělávací akce realizovaly prakticky výlučně prezenční formou, současné období je charakteristické posílením zájmu o online, resp. smíšenou formu, vzdělávání. Tomuto požadavku se museli přizpůsobit i lektori, nicméně osobní kontakt při lektorské činnosti zůstává stále nezastupitelný.

Stříbrnou Randovu medaili uděluje Jednota českých právníků.

Ukazuje se nicméně, že kombinované formy vzdělávání a používání moderních technologií jsou trendem, který se bude v budoucnosti asi prosazovat stále více a více. Jsem v tomto směru ovšem zastáncem možná trochu konzervativního názorového směru, jenž vychází z toho, že tyto metody vzdělávání umožní a zdokonalí, ale lidský prvek zůstane i nadále nezastupitelný. To nic nemění samozřejmě na tom, že i justice se musí naučit pracovat s fenoménem umělé inteligence, a to jak z hlediska jejího využití, tak i zneužití, kterého začínáme být svědky v současné době stále častěji především v podobě fabulovaných podání.

Který z dosavadních případů či rozhodnutí považujete za nejvíce formativní pro Vás jako soudce?

Za nejvíce formativní bych nepovažoval dosah nějakého konkrétního případu, ale spíše vliv mého tatínka, který pracoval celý život jako soudce soudu prvního stupně a který mi již v průběhu vysokoškolských studií vštěpoval základy soudcovské práce založené na pokoře, respektu, schopnosti empatie a nestrannosti. Tento pozitivní vliv samozřejmě člověk dokáže vnímat a plně docenovat až později, ale s o to větším poznáním o jeho pravdivosti.

Jste předsedou senátu, který se specializuje na věcné právo. Mohl byste popsat, jaké jsou podle Vás v současné době nejvýznamnější výzvy v rozhodování sporů o věcná práva?

Ve srovnání s předchozí právní úpravou se sice výrazně změnila a rozšířila celá právní úprava v oblasti věcných práv, základní principy však zůstaly v zásadě stejné. To, čemu se budou muset věcná práva přizpůsobit, je nástup moderních informačních technologií, umělé inteligence a právních otázek s tím spojených, protože oblast věcných práv vždy byla a bude do jisté míry konzervativní oblastí soukromého práva. To bude vyžadovat samozřejmě i nutnost změny v přístupu soudců k těmto trendům a schopnost adaptovat se na nové výzvy, které přicházejí teprve v posledních několika letech a se kterými neměla dřívější právní praxe žádné zkušenosti.

Jakým směrem by se měla – podle Vás – ubírat reforma civilního soudnictví v blízké budoucnosti v oblasti věcných práv a sporů o majetek?

Věcná práva nevyžadují – po přijetí současné právní úpravy – žádné zásadní změny. Spíše jde o to, že je potřeba si uvědomit obsahové

rozdíly, které odlišují občanský zákoník z roku 1964 a z roku 2012, a odlišná východiska, ze kterých oba kodexy vycházely a přizpůsobit tomu i schopnost právnického uvažování a právnického myšlení. To znamená připustit, že i názvem či obsahem stejné právní instituty v obou kodexech mohou být upraveny odlišně a při tomto vědomí je vykládat. Tím samozřejmě nechci říct, že žádné výzvy soudní praxi v oblasti věcných práv nečekají, ale jde spíše o výklad jednotlivých nových zákonných ustanovení či institutů a jejich prosazení do praxe s vědomím, že půjde o dlouhodobě nastavený trend, který se případně následně bude už jenom obtížně měnit.

Do jaké míry vnímáte roli Nejvyššího soudu nejen jako instituce, která sjednocuje judikaturu, ale také jako orgán "edukativního", který svými odůvodněními kultivuje právní prostředí a poskytuje vodítka pro nižší soudy, advokáty i odbornou veřejnost?

O roli Nejvyššího soudu již toho bylo mnoho napsáno a napsáno ještě i bude. V současné době, stále ještě na počátku „účinnosti“ nové úpravy soukromého práva, je jeho jasnou rolí nastavit základní pravidla, východiska a principy, které budou ovlivňovat život každého z nás po mnoho dalších desetiletí, a to způsobem, který se podařil dřívějším soudcům po přijetí Obecného zákoníku občanského z roku 1811. Právě pro tuto oblast je nezastupitelná i lektorská a pedagogická činnost soudců Nejvyššího soudu, která umožňuje tento trend prohlubovat. Celkové hodnocení úspěšnosti či neúspěšnosti těchto snah bude pak svěřeno dalším nastupujícím právníkům generacím. I po více než deseti letech účinnosti nové soukromoprávní úpravy vidíme, že řada věcí se k soudnímu posouzení ještě vůbec nedostala a v rozhodovací praxi senátu 22 Cdo je zřejmé, že i některé základní instituty a novinky plně ještě do právního povědomí nepronikly. Jsme tedy pořád spíše na začátku dlouhé cesty, kde úlohou Nejvyššího soudu je mimo jiné zajistit, aby praxe vykročila tím správným směrem.

Právní předpisy se často vyhýbají použití slov majících základ ve spravedlnosti, přesto však obsahují obecné korektivní nástroje, které k tomuto cíli umožňují směřovat a soudní praxe je musí umět plnohodnotně využívat. Ostatně již I. Kant formuloval myšlenku, podle které je třeba postupovat podle takových zásad, u nichž by bylo možno jednoznačně žádat, aby se staly všeobecnými zákony. Je i rolí Nejvyššího soudu, aby i tuto linii neopomíjel a zdůrazňoval, že také tento přístup je stejně hodnotný jako samotné „pozitivněprávní“ rozhodování. To platí i pro tu právnickou generaci, k níž patřím, u které byl na začátku jejich praxe a v době studií pozitivistický vliv poměrně ještě velmi silný.

Prozradíte nám něco o sobě? Jak relaxujete, jaké jsou Vaše koníčky?

Celý život jsem se aktivně věnoval závodní sportovní činnosti. Do konce vysokoškolských studií to byl souběžně fotbal, hokej a hokejbal, později fotbal a hokej a nyní z časových a pracovních důvodů už je to jenom soutěžní fotbalová aktivita a individuální sportovní činnosti, zejména běh. Aktivní pohyb je při výkonu soudcovské činnosti v zásadě nutnost jednak jako prevence zdravotních obtíží a jednak i jako alternativa k intelektuální práci soudce Nejvyššího soudu. Vzhledem k tomu, že děti jsou již větší, tak posledních pár let ke sportovním aktivitám přibyla klidná záliba v podobě pěstování tropických a exotických rostlin.

V oblasti práva, ale nikoliv té pracovní, je mým dlouholetým koníčkem specifická oblast, kterou je sportovní právo; tj. obor, jenž propojuje obě mně blízké oblasti a který mě provází už téměř třicet let.

Děkuji za rozhovor.

Gabriela Tomíčková

ČLÁNEK

PETR ANGYALOSSY OBHÁJIL MANDÁT MÍSTOPŘEDSEDY SÍTĚ PŘEDSEDŮ NEJVYŠŠÍCH SOUDŮ EU

Na pravidelném setkání předsedů nejvyšších soudů členských států Evropské unie, které se letos konalo v Haagu, byl předseda Nejvyššího soudu České republiky Petr Angyalossy, opět potvrzen ve funkci místopředsedy Sítě předsedů nejvyšších soudů EU.

Tato asociace založená podle francouzského práva v roce 2004 propojuje soudy členských států EU a vytváří platformu pro výměnu zkušeností i koordinaci přístupů k zásadním systémovým a koncepčním otázkám soudnictví. Post místopředsedy, který Petr Angyalossy obhájil, představuje

klíčovou pozici při formování programu organizace a při přípravě odborných setkání či iniciativ.

Kromě předsedů nejvyšších soudů členských států, přidružených členů a pozorovatelů se letošního shromáždění účastnili také předsedové Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva a představitelé soudů, které jsou symbolem mezinárodní justice – tedy Mezinárodního soudního dvora a Mezinárodního trestního soudu. Haag tak již tradičně vytvořil prostředí, v němž se prolínají evropské a globální otázky především trestního práva.

Letos se jednání konalo v Haagu.

Program výročního kolokvia byl rozdělen do dvou tematických bloků, které reagují na aktuální výzvy.

Národní soudy a mezinárodní zločiny

První blok se věnoval tomu, jakou roli mohou hrát soudy jednotlivých států při potírání nejzávažnějších trestných činů, jako jsou válečné zločiny či zločiny proti lidskosti. Diskutovalo se mimo jiné o tom, kde leží hranice univerzální jurisdikce, tedy možnosti stíhat pachatele bez ohledu na zemi, v níž došlo ke spáchání činu. Téma získává na aktuálnosti v době, kdy evropské soudy čelí případům s výrazným mezinárodním přesahem.

Sociální síť a soudní moc

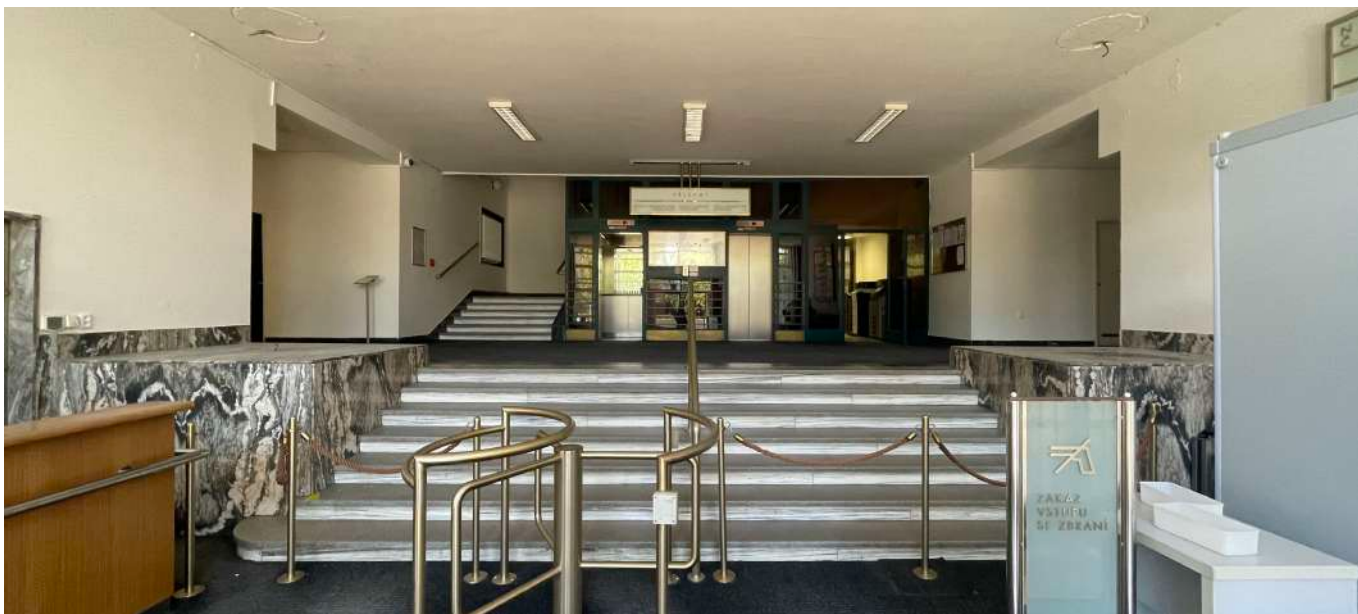
Druhá část kolokvia se zaměřila na stále důležitější otázku digitální komunikace. Soudy dnes hledají způsoby, jak být srozumitelnější a otevřenější veřejnosti, aniž by to ohrozilo jejich nestrannost či důstojnost.

Diskuse tak směřovala k tomu, jak nastavit pravidla pro využívání sociálních sítí, aby posilovala důvěru veřejnosti a zároveň chránila nezávislost soudů v prostředí, kde se informace šíří bezprecedentní rychlostí.

Kolokvia Síťě předsedů se pravidelně věnují tématům, která zásadně ovlivňují podobu justice v Evropě – od digitalizace a umělé inteligence přes komunikaci soudů v krizových situacích až po evropskou spolupráci při ochraně vlády práva. Letošní setkání zapadá do této linie a potvrzuje, že soudy členských států EU se aktivně zabývají nejen technickými a organizačními otázkami, ale i širšími dopady společenských změn na výkon spravedlnosti.

V březnu 2025 bude Nejvyšší soud České republiky hostit jednání Výboru Síťě předsedů, který je důležitým rozhodovacím tělesem v rámci asociace.

Gabriela Tomíčková

ČLÁNEK

RENOVACE HISTORICKÝCH SVĚTEL

V letošním roce se uskutečnila renovace historických světel ve foyer Nejvyššího soudu, která jsou součástí budovy již od jejího vzniku. Podobu budovy Nejvyššího soudu navrhl inženýr Emil Králík v roce 1932 a měla splňovat jak předpoklady moderní úřední budovy po stránce účelové, ale i po stránce estetické. Součástí této vize byla i dvě svítidla ve vstupní hale, která vyráběla firma R. Slezák z Bystřice pod Hostýnem.

Originální světla si po svých skoro 100 letech služby zasloužila renovaci, kterou prováděla firma Bohemia-Design, která se zaměřuje na repasování historických svítidel mimo jiné i z období funkcionalismu.

Mosazná svítidla firma odinstalovala a kompletně rozebrala. Každý díl byl zrestaurován a přeleštěn. Opětovná instalace proběhla v první polovině prosince, kdy byla světla opět usazena na svá místa.

Monika Němcová

Fotografie v úvodu článku: V posledním čtvrtletí se mohl návštěvníkům budovy Nejvyššího soudu naskytnout unikátní pohled na vstupní halu bez historických svítidel, které jsou její dominantou.

ČLÁNEK

NEJVYŠŠÍ SOUD PREZENTOVAL NÁSTROJ PRO ODŠKODŇOVÁNÍ OBĚTÍ DOPRAVNÍCH NEHOD NA MEZIOBOROVÉM KONGRESU DOPRAVNÍ ÚRAZOVOSTI, ZNALECTVÍ A FORENZNÍCH VĚD

Ve dnech 18. a 19. září 2025 proběhl v Mikulově významný Mezioborový kongres „Dopravní úrazovost, znalectví a forenzní vědy“, který spojil odborníky z oblasti medicíny, práva, dopravy a kriminalistiky. Akci zorganizoval Ústav soudního lékařství Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně ve spolupráci s Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity.

Program kongresu, v jehož rámci proběhla řada tematických přednášek a diskusních panelů, se zaměřil zejména na aktuální otázky soudního znalectví v České republice, forenzní medicínu a psychologii, problematiku dopravní úrazovosti i odškodňování nemajetkové újmy. Zúčastnili se jej lékaři různých specializací (soudní lékařství, traumatologie, psychiatrie), soudci, státní zástupci, advokáti, policisté, právníci pojišťoven, soudní znalci i další odborníci, kteří se ve své praxi setkávají s následky dopravních nehod a vážných zranění.

Nejvyšší soud se do odborného programu kongresu zapojil v několika rovinách. V rámci prvního dne vystoupil tým ve složení Petr Vojtek, Petra Polišenská, Kateřina Vincencová a Alena Daňková (Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Brno), který v odpoledním bloku představil veřejně

dostupnou databázi DATANU.cz – unikátní nástroj mapující rozhodovací praxi českých soudů při odškodňování nemajetkové újmy na zdraví.

Tým poukázal na to, že DATANU může významně přispět ke sjednocování rozhodovací praxe soudů v oblasti náhrad za újmy vzniklé při dopravních nehodách, a to bolestného, náhrad za ztížení společenského uplatnění i nároků z nemajetkových újem pozůstalých. Jde o nástroj, který již v praxi využívají nejen soudci, ale i advokáti, znalci, pojišťovny, policie či akademická obec. V databázi jsou obsažena rozhodnutí z posledních deseti let, včetně rozsudků, které byly později zrušeny nebo změněny vyššími soudy, což poskytuje uživatelům realistický přehled o vývoji judikatury.

DATANU umožňuje srovnání obdobných případů a pomáhá zamezit svévolným rozdílným v přiznávání odškodnění. V systému lze totiž vyhledávat údaje podle různých kritérií, u nároků pozůstalých na náhradu nemajetkové újmy například podle věku usmrčené osoby a pozůstalých, jejich příbuzenského vztahu, podle typu škodné události či konkrétního soudu, který o věci rozhodoval. Z celé řady rozhodnutí je zřejmé,

že soudní praxe již byla judikatorně usměrněna a postupně se sjednocuje i ohledně výše náhrad na základě rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, [sp. zn. 25 Cdo 894/2018 \(Rc 85/2019\)](#), a ze dne 12. 2. 2020, [sp. zn. 7 Tdo 1485/2019 \(Rt 51/2020\)](#).

Databáze však může být zdrojem informací nejen pro právní praxi, ale i pro odborníky řešící otázky dopravní úrazovosti z pohledu ekonomického či sociálního. Tak z analýzy údajů obsažených v databázi, kterou provedlo Centrum dopravního výzkumu, vyplynulo například, že nejvyšší přiznaná částka v jednom soudním řízení činila 19 milionů Kč (nárokováno bylo 31 milionů Kč, šlo o 7 pozůstalých). V jiném případě se jednalo o 13 pozůstalých, s nárokem na 54 milionů Kč – přiznáno však bylo pouze 4,15 milionu Kč, se zbytkem byli odkázáni do civilního řízení. Centrum dopravního výzkumu data využívá také při výpočtech tzv. negativních externalit z dopravy – tedy celospolečenských ztrát vyvolaných dopravní nehodovostí. V roce 2023 činily tyto ztráty 146 miliard Kč, což odpovídá 1,92 % HDP České republiky.

Petr Vojtek se dále zúčastnil panelové diskuse k aktuálním otázkám znalecké činnosti v ČR, které se kromě něj zúčastnili i zástupci Ministerstva spravedlnosti, Kanceláře veřejného ochránce práv, státního zastupitelství, akademických institucí a dalších soudů.

Diskuse se věnovala praktickým dopadům novely zákona o znalcích a dalším změnám v legislativě, které významně ovlivňují každodenní praxi soudních znalců i soudců. Zazněly názory na potřebnost vyšší kvality znaleckých posudků, na problémové otázky při ustanovování znalců, byl konstatován

tlak na jejich vyšší odbornou způsobilost, ale i na faktickou nezávislost znalecké činnosti.

Zazněly také specializované příspěvky zaměřené na vzdělávání znalců a soudců v oblasti odškodňování – například nabídka znaleckého kurzu k odškodňování nemajetkové újmy na zdraví na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity nebo zkušenosti s výukou vězeňské psychologie v rámci Vězeňské služby ČR.

Pro právníky pak byly velmi zajímavé i technické a medicínské příspěvky týkající se použití bezpečnostních pásů, vlivu návykových látek na řízení, ochrany půdy a vod při úniku chemikálií při dopravních nehodách či poznatky z činnosti DVI týmu (Disaster Victim Identification), který se specializuje na identifikaci obětí při hromadných neštěstích.

Mezioborový kongres v Mikulově potvrdil, že otázky znalecké činnosti, forenzních věd a dopravní úrazovosti jsou nadále velmi aktuální. Spojení odborníků z různých oblastí vytváří plodné prostředí pro výměnu zkušeností a hledání efektivnějších postupů.

Nejvyšší soud zde sehrál aktivní roli nejen jako účastník diskuse, ale i jako nositel nových nástrojů pro zajištění spravedlnosti a předvídatelnosti soudních rozhodnutí. Databáze DATANU je v tomto ohledu jedním z příkladů, jak může spolupráce mezi justicí a vědeckou sférou vést ke konkrétním a přínosným výsledkům.

Petr Vojtek
Gabriela Tomíčková

ČLÁNEK

NEJVYŠŠÍ SOUD LETOS PŘIVÍTAL VÍCE NEŽ 1 400 NÁVŠTĚVNÍKŮ

Nejvyšší soud pokračuje v tradici otevírání justice veřejnosti a i letos uspořádal řadu komentovaných exkurzí, které dohromady přilákaly přibližně 1 400 zájemců. Nejčastěji šlo o studenty středních škol, kteří se chtěli seznámit s fungováním soudu. Překvapením však byli i velmi mladí návštěvníci – například žáci 3. třídy základní školy, kteří si z exkurze odnesli první zkušenost s reálným soudním prostředím.

Exkurze umožňují návštěvníkům nahlédnout do míst, která jsou běžně veřejnosti nepřístupná. Účastníci mají možnost setkat se s představiteli soudu, včetně jeho předsedy, jenž pravidelně odpovídá na nejrůznější dotazy. Součástí programu je také prohlídka reprezentativních prostor, zejména Sálu Františka Vážného, jednací síně a zasedací místnosti předsedy soudu. Velký zájem vzbuzuje i návštěva cel, kde zástupci justiční stráže přibližují zákulisí své práce.

Nejvyšší soud dlouhodobě usiluje o to, aby justice nebyla vnímána jako vzdálená či neproniknutelná instituce. Exkurze patří mezi nejúčinnější způsoby, jak studentům i širší veřejnosti přiblížit její význam a ukázat, že soudy nejsou abstraktními úřady, ale místa, kde se každodenně rozhoduje o spravedlnosti. Rostoucí zájem o tyto návštěvy potvrzuje, že otevřenost a dialog s veřejností mají své pevné místo i v justičním prostředí.

Zájemci o exkurzi se mohou přihlásit prostřednictvím e-mailu: mluvci@nsoud.cz.

Gabriela Tomíčková

Gymnázium Praha 9, Českolipská.

Zahraniční studenti, kteří v rámci právního programu ECCEDU navštívili Nejvyšší soud.

ČLÁNEK

NEJVYŠŠÍ SOUD PŘIVÍTAL NÁVŠTĚVU Z UNIVERSITY OF ILLINOIS CHICAGO

Nejvyšší soud dlouhodobě otevírá své dveře nejen laické veřejnosti, ale také odborníkům z oblasti práva. Vedle pravidelných exkurzí žáků a studentů všech stupňů se v říjnu konala každoroční návštěva delegace akademiků z právnické fakulty University of Illinois Chicago v čele s profesorem Michalem P. Sengem. Ti v Brně pravidelně pořádají odborný program pro studenty Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Během jejich návštěvy na Nejvyšším soudě hosty přivítal předseda senátu trestního kolegia Petr Škvain.

Americká delegace se na úvod podrobněji seznámila s pravomocemi a fungováním senátů trestního kolegia Nejvyššího soudu, s jejich specializací i rozsahem agendy, kterou řeší. Rozhovor otevřel i praktické otázky, jak se jednotlivé senáty podílejí na rozhodovací činnosti a jak se jejich specializace promítá do kvality a rychlosti rozhodování Nejvyššího soudu.

Zájem vzbudila rovněž diskuze nad profesní dráhou soudců – a to od prvních kroků v justici až po působení v nejvyšší soudní instanci. Stranou nezůstaly ani aktuální trendy v rozhodovací praxi, které byly ilustrovány konkrétními příklady z oblasti trestního práva, například při posuzování případů souvisejících s omamnými látkami.

Významnou část debaty tvořila nejen role Nejvyššího soudu v trestním řízení a jeho postavení v systému soudní moci, ale diskutovalo se i o jeho klíčových

pravomocích, zejména v oblasti dovolání. Hosté se zajímali také o rozdíly mezi rozhodovací činností Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, především o jejich odlišné funkce, kompetence a dopad na právní praxi. Tato část diskuse ukázala, jak důležitá je vzájemná provázanost obou institucí pro stabilitu a předvídatelnost právního systému.

V neposlední řadě se hosté zajímali o konkrétní podoby sjednocování rozhodovací praxe nižších soudů. Diskutovalo se mimo jiné, jakým způsobem Nejvyšší soud vydává sjednocující stanoviska a jaký mají dopad na právní jistotu. Zahraniční hosté ocenili pohled na přístup k precedenčnímu právu v kontinentálním systému, který se odlišuje od angloamerického modelu.

Na závěr se pozornost soustředila na využívání technologií v justici a jejich dopad na trestní řízení. Hovořilo se zejména o umělé inteligenci, a to mimo jiné při analýze judikatury, ve srovnání naší dosavadní praxe s praxí ve Spojených státech.

Diskuse s akademiky z University of Illinois Chicago přinesla nejen možnost představit fungování české justice, ale také inspirovat se zahraničními pohledy na aktuální výzvy trestního práva.

Jan Bena

ČLÁNEK

NEJVYŠŠÍ SOUD OPĚT O SNÍŽIL SVOJI ENERGETICKOU NÁROČNOST VYSTAVĚNÍM FOTOVOLTAICKÉ ELEKTRÁRNY NA STŘEŠE SVÉHO SÍDLA

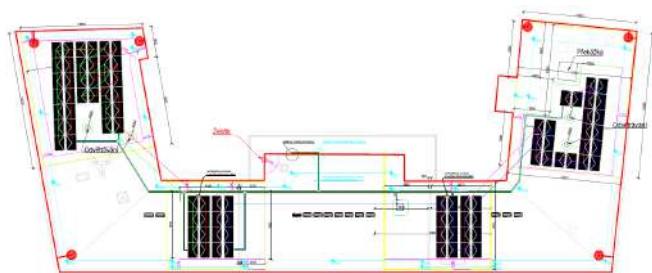
V roce 2024 započal Nejvyšší soud snahu o vybudování fotovoltaické elektrárny na střeše budovy, která by pokryla část spotřeby elektrické energie Nejvyššího soudu. Snížení energetické náročnosti veřejných budov předpokládá zákon o hospodaření energií a fotovoltaická elektrárna byla jedním z úsporných opatření, která soudu doporučil energetický audit budovy. Vzhledem k tomu, že budova Nejvyššího soudu je kulturní památkou, bylo třeba záměr důkladně projednat a akceptovat požadavky památkové péče, neboť možné umístění této technologie na památkově chráněné budovy podléhá přísnému doзору památkářů. Projektovou dokumentaci zpracovala společnost LAMA solar technologies s.r.o. a v březnu 2025 Odbor stavebního řádu Magistrátu města Brna po zapracování požadavků památkové ochrany záměr stavby povolil.

Fotovoltaickou elektrárnu dodavatelská společnost VIAPOWER s.r.o. dokončila v říjnu letošního roku. Je umístěna na ploché střeše budovy Nejvyššího soudu, kde je rozmístěno 88 kusů panelů v celočerném matném provedení bez viditelných rastrů. Panely jsou umístěny na hliníkové samonosné konstrukci na střeše ve čtyřech skupinách v místech, kde to nosnost střechy umožnila. Vše je v souladu s požadavky památkové ochrany pod úrovní hrany atiky střechy, takže pokud by někdo z veřejnosti

chtěl fotovoltaickou elektrárnu Nejvyššího soudu zhlédnout, musel by vystoupat například až na severní terasu Špilberku, odkud je střecha budovy vidět.

Systém je navržen bez baterie, neumožňuje tak akumulaci přebytečné energie, ale vzhledem k instalovanému výkonu je předpoklad, že za celý rok více než 95 % výroby bude spotřebováno. Toto se projevilo již od počátku provozu, kdy byly vyrobeny a bezezbytku spotřebovány již více než 2 Mwh zelené elektrické energie a ušetřeno více než 800 kg CO₂, a to byla elektrárna spuštěna v nejméně vhodném období. Očekáváme, že s rostoucím počtem slunečných dní bude výroba znatelně vyšší a uspořené prostředky za elektrickou energii tak může Nejvyšší soud investovat například do údržby památkově chráněné budovy. Na závěr je možno uvést, že mimo těchto pozitivních skutečností dodavatelská firma garantuje, že za instalaci naší FVE jakožto i každé další, kterou bude instalovat, zasadí strom, aby přínos pro životní prostředí byl ještě násoben.

Roman Krupica
Monika Němcová

ČLÁNEK

Z ROZHODOVACÍ ČINNOSTI NEJVYŠŠÍHO SOUDU

S koncem roku spolu s posledním číslem čtvrtletníku Aequitas přinášíme i poslední díl letošních kauz z aktuální rozhodovací činnosti trestního kolegia Nejvyššího soudu, a to v již standardní – mírně odlehčené podobě, jak to situace konkrétního případu umožnila.

Možnou inspiraci ikonickou scénou „*Tohle že jsou přišitý knoflíky? Tohleto?*“ z pohádky „*S čerty nejsou žerty*“ prokázal obviněný ve věci **sp. zn. 3 Tdo 739/2025**, vyneslo mu to ale odsouzení za přečin násilí proti úřední osobě. Ke skutku došlo ve stručnosti tak, že obviněný „*při podání vysvětlení, v rámci kterého se měl vyjádřit k obsahu svého předchozího nejasného podání, využil situace, kdy k němu vyslýchající policista přistoupil, aby mu jeho předchozí písemné podání předložil, přičemž obviněný uchopil policistu za jeho služební polokošili v místech, kde je zapínání na knoflíky, a roztrhl mu ji až k půli hrudníku*“, následně se ještě neúspěšně pokusil udeřit policistu do hlavy. Čtenář již jistě tuší, že konec podání vysvětlení spočíval v použití nezbytných donucovacích prostředků.

Obviněný v dovolání namítal, že skutek je tak, jak byl popsán v odsuzujícím výroku rozhodnutí, technicky neproveditelný – pokud jednou rukou přebíral dokument, nemohl současně tou samou rukou udeřit policistu. Námitky měl obviněný i proti provedení ohledání místa činu – na fotodokumentaci je zachycena židle, jak stojí před stolem poškozeného. Pokud podle obviněného soudy vyšly z výpovědi poškozeného, tak je jasné, že židle musela během zákroku poškozeného vůči obviněnému spadnout na zem, čili s ní muselo být někým následně manipulováno! Podle obviněného muselo být policistům zřejmé, že „*přemístěním židle zmaří úkon*

ohledání místa činu“. A to si člověk myslel, že přístup ševce Pecháčka z filmu „*Rozpuštěný a vypuštěný*“ byl zbytečně opatrný a scénáristi se záměrně snažili vykreslit naprosto absurdní situaci („*S ničím jsme nehejbali, pane komisaři. – A co ty židle tady? – S ničím jsme nehybali. – To udělal pachatel? – Né, to jsem udělal já, jak jsem se rozčilil, když jsem na tu krádež přišel.*“). Obviněný předložil i vlastní verzi událostí, a to že „*si poškozený polokošili roztrhl sám*“.

Státní zástupce ve vyjádření k dovolání námitkám obviněného nepřisvědčil, k jím položené otázce, proč by se předmětného trestného činu dopustil, když k tomu neměl žádný rozumný důvod, pak státní zástupce konstatoval, že stejně nesmyslná byla i jeho předchozí trestná činnost. K obviněným tvrzením manipulaci s židlí pak státní zástupce uvedl, že není zřejmé, proč by policisté po tvrzeném útoku dovolatele na svého kolegu zastírali stopy takového jednání tím, že by stavěli povalený nábytek.

Nejvyšší soud v rozhodnutí shrnul, že dovolání obviněného opakuje již dříve uplatněné výtky, jimiž se dotčené soudy dostatečně a věcně správně vypořádaly. K tvrzeným nedostatkům při dokazování Nejvyšší soud připomněl, že trestní řád zásadně neurčuje žádná pravidla pro míru dokazování potřebného k objasnění té či oné významné skutkové okolnosti, je tedy výhradně na soudu, aby v každé fázi procesu zvažoval, jaké důkazy je třeba provést či zda je nezbytné dosavadní dokazování dále doplnit. Senát Nejvyššího soudu nemohl vyhovět námitkám obviněného, jelikož nižším soudům v zásadě vytýká to, že neupřednostnily jím nabízenou alternativní verzi skutkového děje a neakceptovaly jeho někdy až kuriózní

vysvětlení, zatímco důkazy, které jeho obhajobu zpochybňují, neupozadily či nejlépe zcela neignorovaly. Dovolatel při dovolání patrně vycházel z mylné představy, že pokud se nepodaří exaktně a jednoznačně vyvrátit každé jeho jednotlivé nepodložené a neověřitelné tvrzení, tak musí být automaticky zproštěn obžaloby. Obviněného proto Nejvyšší soud upozornil, že v trestním řízení postačuje zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností (§ 2 odst. 5 tr. ř.). Ony důvodné pochybnosti přitom představují určitý předěl mezi poznáním tzv. praktické jistoty, o níž mají orgány činné v moderním pojetí trestního řízení usilovat, a pouhými pravděpodobnými poznatky.

Za přečin vyhrožování s cílem působit na úřední osobu byla odsouzena i obviněná v případě **sp. zn. 8 Tdo 771/2025**. Okresní soud vzal za prokázaný skutek, v němž obviněná „*při prověřování jiné věci týkající se hození zápalné láhve pod automobil vyhrožovala službu konajícímu příslušníkovi policie, neboť nesouhlasila s tím, jakým způsobem policista provádí úkony na místě, s jeho hodnocením situace, kterou nebral údajně dostatečně vážně, tomuto opakovaně vyhrožovala slovy, že „to (myšleno zápalnou lahev) hodí jeho starý pod pr*el“, že zařídí, aby mu „někdo zapálil auto a aby jeho přítelkyni bouchlo pod pr*elí“, když tyto výhrůžky vzbudily v zasahujícím policistovi obavu o zdraví a život jeho osoby a osob jemu blízkých*“.

Obviněná ve svém dovolání připustila, že vůči poškozenému pronesla větu o zápalné láhvi, nevyslovala ji však v úmyslu působit na výkon jeho pravomocí (tedy že učiněné výhrůžky patrně „myslela v dobrém“, aby zasahujícího policistu dostatečně „namotivovala“), přičemž zdůraznila, že se cítila vystrašená a frustrovaná z nestandardního jednání poškozeného. Dále obviněná poukázala na to, že poškozený nebyl klidný, profesionální a ani ji se nesnažil uklidnit. V této souvislosti zdůraznila, že policisté musí slovní útoky na svoji osobu snášet ve větší míře než běžné osoby. Obviněná zastávala názor, že její jednání mělo být posouzeno jako omluvitelné a lidsky pochopitelné.

Státní zástupce ve svém vyjádření stanovisko obviněné nesdílel, zdůraznil, že subjektivně vnímaná nespokojenost se služebním výkonem úřední osoby ji neospravedlňovala k vyhrožování poškozenému. K úmyslu poškozené pak doplnil, že výhrůžky obviněná pronášela opakovaně - pokud je myslela jen jako podnět k vcítění se poškozeného do její situace, mohla použít podmiňovací způsob.

Nejvyšší soud při posuzování důvodnosti dovolání připomenul, že dovolání jako mimořádný opravný prostředek neslouží k opětovné recyklaci již dříve uplatněných a ve věci rozhodujícími soudy řádně vypořádaných námitek. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení obviněné obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.). Po seznámení s předmětnou trestní věcí nezbylo senátu než konstatovat, že ani jedna z podmínek uplatněného dovolacího důvodu nebyla naplněna, námitky obviněné představovaly prostou polemiku se skutkovými zjištěními soudů, přičemž obviněná se pokoušela o jejich změnu, kdy Nejvyššímu soudu toliko předložila vlastní interpretaci důkazů a vlastní verzi skutkových zjištění.

K dalším námitkám Nejvyšší soud podotkl, že to byla právě obviněná, která poškozenému vyhrožovala mj. tím, že může zařídít, aby již nebyl policista, že ho „svlíkne ho z uniformy“, naopak poškozený se snažil obviněnou uklidnit a choval se profesionálně. Nejvyšší soud uzavřel, že obviněnou pronesené výhrůžky mají povahu znaku „jinému vyhrožuje ublížením na zdraví“, protože tento znak je obecně naplněn, byla-li taková výhrůžka (tj. psychické působení na vůli člověka) vážně pronesena v úmyslu působit na výkon pravomoci úřední osoby nebo pro takový výkon.

Možnosti expresních plateb z kapsy zaměstnavatele využila obviněná, která vedla účetnictví obchodní společnosti a která z firemních účtů hradila své soukromé závazky. „Čerpání“ z firemních účtů trvalo v případě **sp. zn. 8 Tdo 702/2025** necelých 5 let, přičemž obviněná si za uvedenou dobu přilepšila o necelé 4 miliony (dalších necelých 5 milionů „splátila“ dříve, než se na její jednání přišlo, tato částka tak nebyla započítána do výše způsobené škody).

V podaném dovolání obviněná namítala, že to naopak ona pomáhala firmě s jejími finančními problémy, jelikož svolila k používání svého soukromého účtu pro „zachování provozuschopnosti“ poškozené společnosti a vkládala do ní své vlastní prostředky. Obviněná rozporovala i tvrzenou výši škody, kterou „doučtovala třetí osoba“ (nová účetní) a nikoli obviněná, která přitom finančním tokům společnosti velmi dobře rozuměla (v tomto ohledu si nelze nevybavit jistou humornou scénku České sody z přípravy losování loterie: „*A zkontroloval jste osudí, je všechno v pořádku? – Zkontroloval jsem ho bezvadně!*“).

Senát Nejvyššího soudu však dovolacím námitkám nepřisvědčil – námitkami obviněné proti výši způsobené škody se již soudy zabývaly, ve věci přizvaná znalkyně navíc konstatovala, že účetnictví obviněná vedla v rozporu s právními předpisy i účetními standardy a účetnictví vykazovalo hrubě zkreslené údaje. Pochopení pro „dynamické účetnictví“ obviněné neprojevila ani nová účetní poškozené společnosti, kterou po nástupu do práce poměrně zaskočilo, že zatímco v trezoru byly uskladněny „boty a keramika“, volně pod stolem našla částku ve výši 300 000 Kč. Nejvyšší soud uzavřel, že vyčíslená škoda je důsledkem záměrného nakládání obviněné se svěřenými financemi, jímž se zcela ve svůj prospěch a na úkor poškozené společnosti obohatila, přičemž zde nejsou pochybnosti o tom, v jakém rozsahu se obviněná trestné činnosti dopustila. Poškozené společnosti, jejíž statutární orgán projevil značnou míru tolerance a nezájmu o účetnictví společnosti, lze pro příště doporučit, že i v dnešní době platí osvědčené hokynářské pravidlo „vždycky přepočítej, i kdybys dával sám sobě“.

Václav Vlček

Ať je pro Vás rok 2026 rokem pevného zdraví a spravedlivé rovnováhy mezi výzvami a úspěchy.

AEQUITAS | ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU — 4/2025

Verze:

elektronická, formát PDF

Redakce:

Bc. Monika Němcová, Bc. Gabriela Tomíčková,
Mgr. Václav Vlček, Mgr. Jan Bena.

Fotografie:

Bc. Gabriela Tomíčková, Bc. Monika Němcová, Aleš Grünwald,
Mgr. Soňa Šmahelová, Ing. Jiří Sláma, Václav Šálek, Jakub Stadler,
archiv Nejvyššího soudu, Nejvyšší soud Nizozemí.

Redakční rada:

předseda redakční rady JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.,
JUDr. Petr Šuk, JUDr. Pavlína Brzobohatá,
JUDr. František Púry, Ph.D., Mgr. Aleš Pavel

Grafické zpracování:

Dominik Martin

Registrace:

AEQUITAS ISSN 2570-572